

Bildande av naturreservatet Bångmossen i Uppsala kommun

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som markerats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Naturreservatets namn ska vara Bångmossen.

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 4, för naturreservatets långsiktiga vård.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets naturskogsartade tallmosse, löv- och blandsumpskogar, äldre barrblandskog och öppen myrmark vid sjö med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att inte tillåta skogsbruk eller exploaterande verksamheter. Hydrologin i området återställs genom att diken som inte avvattnar mark utanför reservatet läggs igen och riktade skötselåtgärder utförs för att bevara och stärka befintliga och potentiella naturvärden. I övrigt ska området utvecklas genom intern dynamik. Åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Skälen för beslutet

De prioriterade bevarandevärdena i naturreservatet utgörs av naturskogsartad tallmosse, löv- och blandsumpskogar, äldre barrblandskog och öppen myrmark. Gamla barrträd samt död ved är prioriterade strukturer. Ett flertal skyddsvärda arter är knutna till de prioriterade naturtyperna och strukturerna, till exempel vedinsekter och vedlevande mossor och svampar. Reservatet ingår även i värdestrakten Västra Upplands blockstensmarker.

De största hoten mot de värdefulla naturmiljöerna och den biologiska mångfalden i området är skogsbruk och exploatering samt brist på död ved och kontinuitet av substrat. Genom att området skyddas som naturreservat bevaras dess höga naturvärden, samtidigt

2020-09-21

511-1950-18

som möjlighet ges att genomföra skötselåtgärder för att bibehålla och ytterligare förstärka dessa värden.

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

- A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § miljöbalken angående inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden inom naturreservatet
-

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att:

1. avverka, röja, så, plantera, markbereda, bryta stubbar eller utföra annan skogsbruksåtgärd, eller på annat sätt skada eller föra bort levande eller döda träd eller buskar med undantag för
 - röjning i befintliga siktgator markerade på föreskriftskarta, bilaga 2,
 - röjning av körstig som leder till jaktornen, markerad på föreskriftskarta, bilaga 2,
2. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar reservatsområdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden såsom att gräva, spränga, muddra, schakta, plöja, dämna, nydika, underhållsrensa dike, skyddsdikey eller på annat sätt föra bort vatten, utfylla, tippa eller utföra annan markbearbetning med undantag för:
 - åtgärder för vilka länsstyrelsen lämnat tillstånd enligt föreskrift A12,
3. uppföra byggnad eller anlägga väg, stig, spång, mast eller annan anläggning eller anordning med undantag för:
 - åtgärder för vilka länsstyrelsen lämnat tillstånd enligt föreskrift A13,
 - anläggande av broar över dike,
4. dra fram ny mark- eller luftledning eller ledning i vatten,
5. framföra motordrivet fordon med undantag för
 - körning på väg,
 - körning med mindre fordon för uttransport av fällt klövvilt,
 - körning med mindre fordon på körstig markerad på föreskriftskarta, bilaga 2,
6. anordna upplag,

2020-09-21

511-1950-18

7. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
8. tillföra kalk och växtnäringsämnen,
9. sätta upp eller upplåta plats för skylt eller liknande,
10. utfodra vilt med undantag för
 - åtgärder för vilka länsstyrelsen lämnat tillstånd enligt föreskrift A14,
11. införa för trakten främmande växt- eller djurart/ras.

Det är förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

12. underhålla dike, markerat på föreskriftskarta, bilaga 2,
13. uppföra nya jaktorn och anlägga nya siktgator,
14. utfodra vilt tillfälligt i samband med jakt.

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken om vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas att tåla

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av naturreservatets yttergränser,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. anläggande och underhåll av parkeringsplats enligt karta, bilaga 2,
4. anläggande och underhåll markerade stigar, spänger, broar, rastbord och bänkar,
5. naturvårdsinriktad fällning och röjning samt utplacering av stockar av tall för att gynna vedlevande arter,
6. igenläggning av diken och uppförande av dämmen på ett sätt som inte försumpar eller skadar mark utanför reservatet,
7. undersökning av djur-, växt- och svamparter och andra naturförhållanden,

2020-09-21

511-1950-18

8. åtgärder i syfte att undvika eller begränsa angrepp av granbarkborre som kan hota prioriterade bevarandevärden, genom barkning, rotkapning av vindfällda träd samt utplacering av fällor eller fångstvirke. Inga träd ska föras ut ur naturreservatet, med undantag för eventuellt infört fångstvirke.

C. Föreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att:

1. insamla mossor, lavar eller svampar med undantag för plockning av matsvamp och mindre kollekt för artbestämning,
2. insamla insekter eller andra ryggradslösa djur med undantag för enstaka individer för artbestämning,
3. utan länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål, lägerverksamhet eller motsvarande.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna under A och C gäller inte för

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att genomföra de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan.
- Länsstyrelsen, eller av länsstyrelsen utsedd uppdragstagare, att i uppföljnings- eller miljöövervakningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv inom naturreservatet.
- genomförande av biologiska undersökningar som inte skadar bevarandevärdena. För sådana undersökningar krävs dock länsstyrelsens tillstånd.
- åtgärder vid underhåll av vägar (inklusive vägdiken).
- personal inom polisen, sjukvården eller räddningstjänsten att vid insatser använda motordrivet fordon och vid behov vidta andra åtgärder. Anmälan ska om möjligt göras till länsstyrelsen i förväg, annars snarast efter genomförandet.

2020-09-21

511-1950-18

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Naturreservatet är beläget i Uppsala kommun vid sjön Bången, ca 12 km NV om Jumkil och ca 30 km NV om Uppsala. Bången är en måttligt näringsrik sjö som till större delen omges av kärr och mossar vilka utgör rastplatser för flyttande fåglar.

Reservatsområdet består huvudsakligen av en äldre tallmosse med omgärdande barrblandskog och sumpskogsområden. Stora delar av området är påfallande naturskogslikt med äldre variationsrik skog som hyser gott om gamla tallar, granar och björkar samt död ved av allehanda slag. Många vedinsekter och vedlevande svampar och mossor finns knutna till dessa strukturer. Ut mot sjön övergår skogen till öppen myrmark. Mot gränsen i reservatets norra del rinner en bäck som mynnar ut i sjön och som översilar områdets norra lövsumpskog. Genom reservatet går även ett större och ett mindre dike.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNINGAR

Bångmossen utgör ett från naturvårdssynpunkt mycket värdefullt skogsområde med inslag av naturskogsartade tallmosse, sumpskogar, öppen myrmark och äldre barrblandskogar, vilka hyser en stor mångfald av växt- och djurarter. För att områdets värden ska bestå, behöver området undantas från skogsproduktion och annan exploatering som skulle innebära att områdets naturvärden påtagligt kan komma att skadas. Vidare behövs skötselinsatser för att naturvärdena ska bestå och stärkas. Länsstyrelsen bedömer därför att området bör skyddas som naturreservat.

Hushållning med mark- och vattenområden

Naturreservatet berör ett område utpekad som påverkansområde för väderradar, som är av riksintresse för totalförsvarets militära del. Inga andra områden av riksintresse berörs. Länsstyrelserna bedömer att beslutet är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna.

Översiktsplan

Enligt Uppsala kommuns översiktsplan (2016) ingår området för naturreservatet i mark- och vattenanvändningen landsbygd. Länsstyrelsen bedömer att beslutet om naturreservatet är förenligt med, den för området, gällande kommunala översiktsplanen.

Miljökvalitetsmål

Länsstyrelsen bedömer att beslutet är förenligt med de av riksdag och regering beslutade miljökvalitetsmålen. Beslutet bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålet Levande skogar genom att 43 hektar skyddsvärd skogsmark undantas från skogsproduktion och ges ett långsiktigt skydd. Reservatsbeslutet bidrar också till att uppnå miljömålen Myllrande våtmarker och Ett rikt växt- och djurliv.

2020-09-21

511-1950-18

Intresseprövning

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelserna att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmissiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Dokumentation

I samband med en avverkningsanmälan uppmärksammade Skogsstyrelsen att det fanns höga naturvärden på fastigheten. Markägaren var intresserad av att ha en dialog om möjligheten till att skydda skogen och skickade in en intresseanmälan om skydd (KOMET).

Bången och dess angränsade myrar finns med i Naturvårdsprogrammet för Uppsala län från 1987, och ingår även i länsstyrelsens Våtmarksinventering där det är klassat som ett område med högt naturvärde. Med tanke på objektets storlek och karaktär gjordes bedömningen att naturreservat är den lämpligaste skyddsformen och ärendet fördes över till länsstyrelsen för vidare handläggning.

Avtal om ersättning

Avtal om intrångsersättning för aktuella delar av fastigheterna har tecknats med ägaren till fastigheten Södra Krycklinge 2:5, Uppsala kommun.

Inmätning av reservatsgräns

Reservatsområdet kommer att mätas in av Skogsstyrelsen.

Samråd

Samråd har enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Naturvårdsverket, samt enligt 25 och 25a §§ samma förordning med Uppsala kommun och Skogsstyrelsen.

Markägare och andra sakägare har, enligt 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., under juni 2020 förelagts att inom en tid av 6 veckor yttra sig över förslag till beslut om bildande av naturreservatet. Förslaget till beslut har dessutom remitterats till berörda myndigheter och organisationer.

2020-09-21

511-1950-18

Synpunkter på förslaget till beslut och länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter.

Remissyttranden utan erinran mot beslut om bildande av naturreservatet har inkommit från Skogsstyrelsen, Uppsala kommun, SGU, Uppsala botaniska förening och Försvarsmakten.

UPPLYSNINGAR

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart även om de överklagas.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft vid påföljd att rätten till ersättning eller inlösen annars går förlorad.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Beslutet kungörs i Uppsala läns författningssamling. Kungörelse införs även i ortstidningen Upsala Nya Tidning.

Länsstyrelsen i Uppsala län är förvaltare av naturreservatet.

I 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen anges bland annat att länsstyrelsen ansvarar för tillsynen ifråga om naturreservat. Ansvar kan enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken utdömas för brott mot områdesskydd och förseelse mot områdesskydd. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

I 4 § skogsvårdslagen (1979:429) anges bland annat att bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte ska tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet. Det innebär till exempel att eventuella vindfällan och stormskadad skog lämnas orörda.

I 3 kap. 9 § Lag (2003:778) om skydd mot olyckor anges bland annat att när en räddningsinsats är avslutad ska räddningsledaren, om det är möjligt, underrätta ägaren eller nyttjanderättshavaren till den egendom som räddningsinsatsen har avsett om behovet av bl.a. bevakning. Behövs bevakning med hänsyn till risken för nya olyckor, men kommer bevakningen inte till stånd, får räddningsledaren utföra bevakningen på ägarens eller nyttjanderättshavarens bekostnad.

11 kap. miljöbalken handlar om vattenverksamhet. För vattenverksamhet kan det krävas tillstånd eller anmälan. Grävning, muddring, sprängning, anläggande av bryggor, bortledning av ytvatten, markavvattning, dämning eller andra åtgärder inom vattenområdet kan vara vattenverksamhet. Bestämmelser om vattenverksamhet och vattenanläggningar finns också i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön, t.ex.

- Körning i terräng med motordrivet fordon enligt terrängkörningslagen (1975:1313).
- Vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259).
- Vissa växt- och djurarter är fridlysta enligt artskyddsförordningen (2007:845).

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Det geografiska läget framgår av bifogad översiktskarta, bilaga 3.

Naturreservatets namn	Bångmossen
NVR-id	2053062
Kommun(-er)	Uppsala
Distrikt	Bälinge, Åkerby
Lägesbeskrivning	Bångmossen ligger ca 30 km nordväst om Uppsala, ca 12 km nordväst om Jumkil
Fastigheter som berörs	Södra Krycklinge 2:5
Centrumkoordinater (SWEREF99TM)	X: 625674, Y: 6655964
Kartblad Index 100 km	66G
Kartblad Index 5 km	66G 5c NO
Naturgeografisk region	26 Skogsslätten syd om Limes
Huvudsaklig objektkategori	SM, Skogs-/myrmosaik
IUCN-kategori	Ia, Strikt naturreservat (Strict Nature Reserve)
Ägarkategori(er)	Privatperson
Areal	Totalareal: 57,3 hektar varav 52,3 hektar landareal och 5,0 hektar vattenareal
Naturtyper	Barrblandskog 2,9 ha Barrsumpskog 12,0 ha Granskog 1,4 ha Hygge/Brandfält 11,2 ha Impediment 1,3 ha Lövblandad barrskog 9,8 ha

2020-09-21

511-1950-18

	Tallskog 2,9 ha Triviallövskog 1,7 ha
Förvaltare av naturreservatet	Länsstyrelsen i Uppsala län

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 5.

DE SOM MEDVERKAT I BESLUTET

Beslut har fattats av landshövding Göran Enander med naturvårdshandläggare Elin Larsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har även TF länsråd Cecilia Magnusson, avdelningschef Lennart Nordvarg, länsjurist Anna Runius, planhandläggare Åsa Blomster och antikvarie Lennart Swanström medverkat.

Denna handling är godkänd i länsstyrelsens elektroniska system och har därför inga namnunderskrifter.

BILAGOR

1. Beslutskarta
2. Föreskriftskarta
3. Översiktskarta
4. Skötselplan med bilaga
5. Överklagande

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut

10(10)

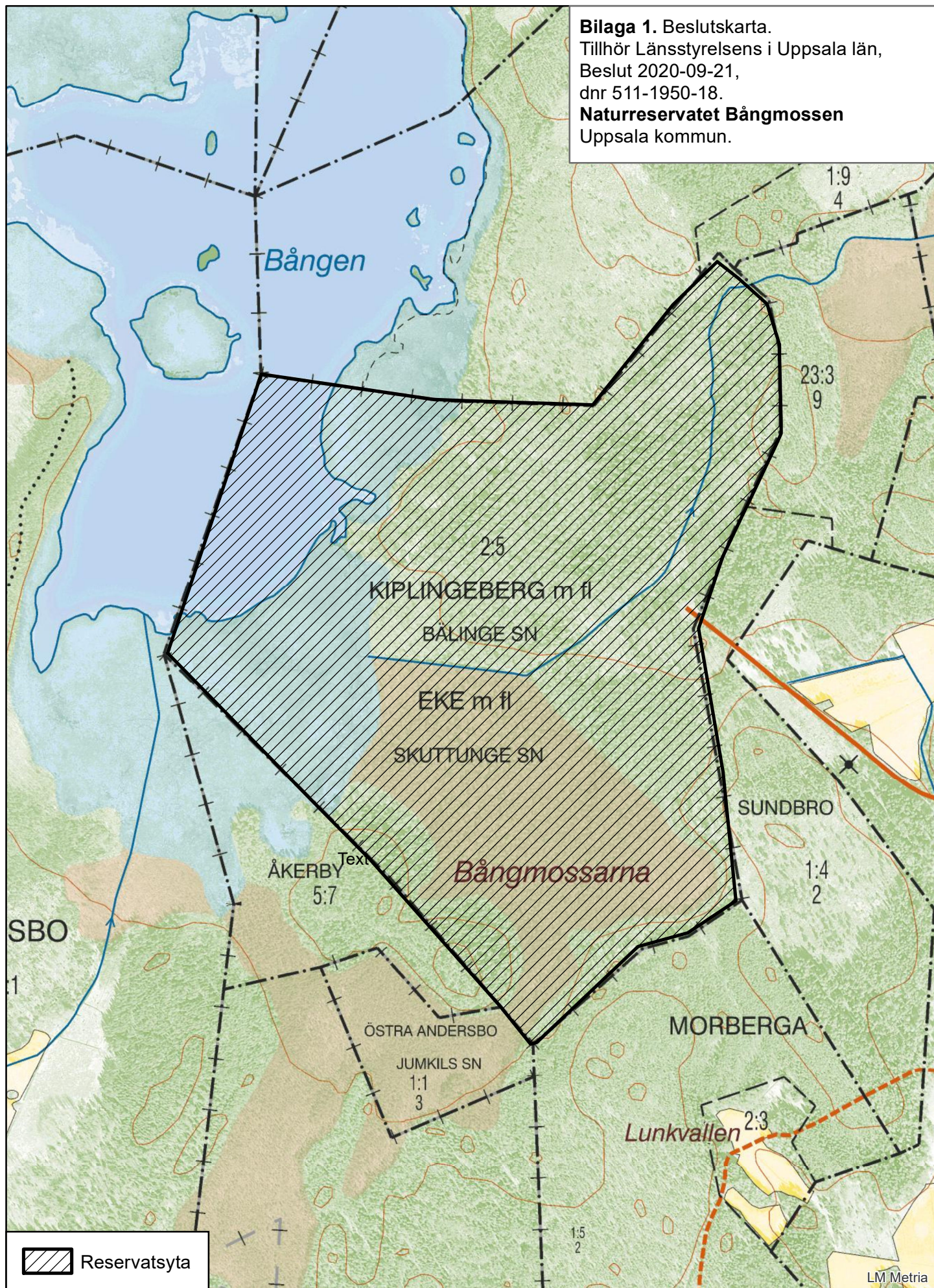
2020-09-21

511-1950-18

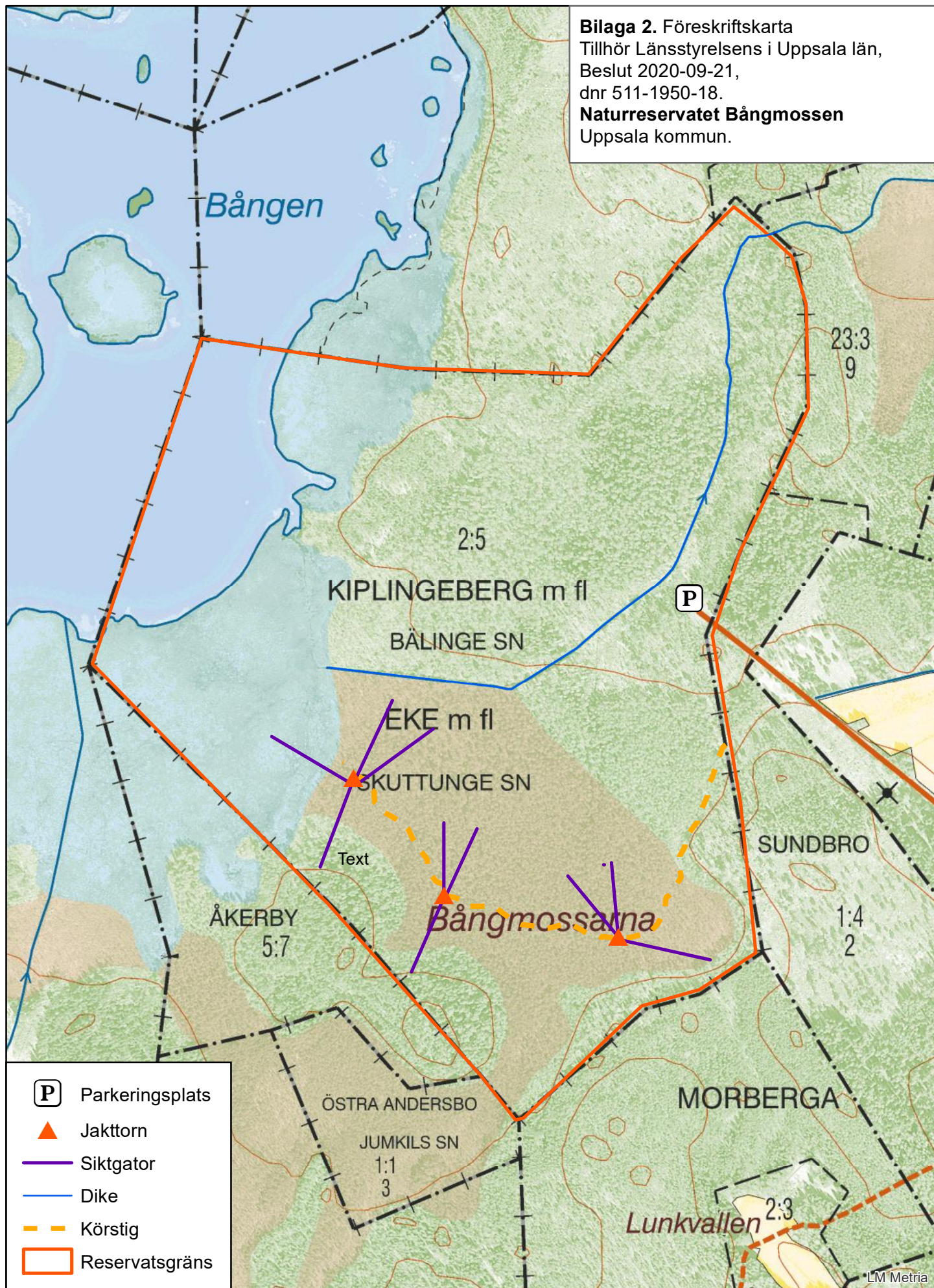
SÄNDLISTA

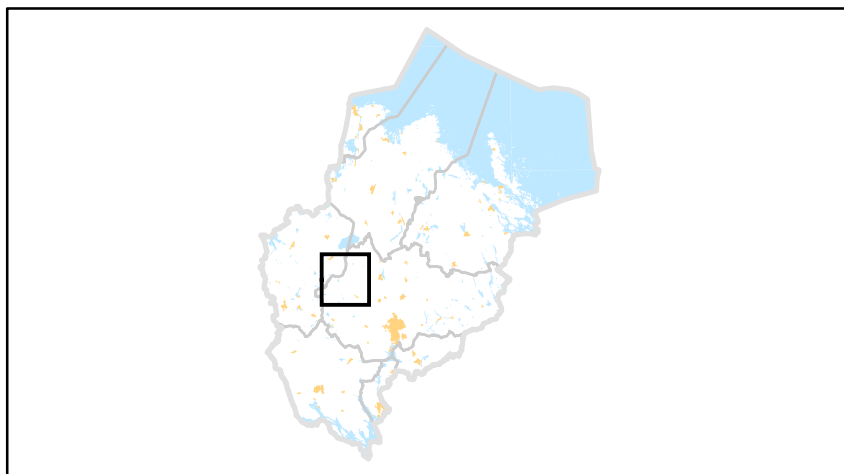
Sändlistan är borttagen i denna version eftersom den innehåller personuppgifter.

Bilaga 1. Beslutskarta.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län,
Beslut 2020-09-21,
dnr 511-1950-18.
Naturreseptatet Bångmossen
Uppsala kommun.

Bilaga 2. Föreskriftskarta
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län,
Beslut 2020-09-21,
dnr 511-1950-18.
Naturreseptatet Bångmossen
Uppsala kommun.

Bilaga 3. Översiktskarta.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län,
Beslut 2020-09-21,
dnr 511-1950-18.
Naturreseptat Bångmossen
Uppsala kommun.

© Lantmåteriet/Länsstyrelsen.

 Naturreseptat

0 1 2 3 4 5 km

Skala 1:100 000

Skötselplan för naturreservatet

Bångmossen

Uppsala kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SKÖTSELPLANENS SYFTE	3
SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL	3
BESKRIVNINGSDDEL	4
Uppgifter om naturreservatet hämtas från VIC Natur-mallen.....	4
Allmän beskrivning.....	4
Historisk och nuvarande markanvändning.....	5
Områdets bevarandevärden.....	5
Biologiska värden	5
Kulturhistoriska värden.....	7
Värden för friluftslivet.....	7
Prioriterade bevarandevärden	7
KÄLLFÖRTECKNING	9
PLANDEL	10
Övergripande skötsel	10
Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder	10
Skötselområde A:	10
Skötselområde B:	12
Skötselområde C:	12
Skötselområde D:	13
Skötselområde E:	15
Skötselområde F:	16
Skötselområde G:.....	17
Anordningar för friluftslivet	17
Upplysningar.....	18
Vägar	18
Rensning av diken.....	18
Jakt och fiske	18
UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER.....	19
UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL	19
SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER.....	19
BILAGOR.....	19

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanen avser främst att ge anvisningar om hur reservatet ska förvaltas för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses. Skötselplanen kan, inom ramen för syfte och föreskrifter, justeras vid behov. Länsstyrelsen ansvarar för revidering och fastställande av skötselplaner.

SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald och att vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer. Områdets naturskogsartade tallmosse, löv- och blandsumpskogar, äldre barrblandskog och öppen myrmark vid sjö med dess ekosystem och biologiska mångfald ska bevaras. Syftet är också att inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska uppnås genom att inte tillåta skogsbruk eller exploaterande verksamheter. Hydrologin i området återställs genom att diken som inte avvattnar mark utanför reservatet läggs igen och riktade skötselåtgärder utförs för att bevara och stärka befintliga och potentiella naturvärden. I övrigt ska området utvecklas genom intern dynamik. Åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

BESKRIVNINGSDDEL

Uppgifter om naturreservatet hämtas från VIC Natur-mallen

Naturreservatets namn	Bångmossen
NVR-id	2053062
Kommun(-er)	Uppsala
Distrikt	Bälinge, Åkerby
Lägesbeskrivning	Bångmossen ligger ca 30 km nordväst om Uppsala, ca 12 km nordväst om Jumkil
Fastigheter som berörs	Södra Krycklinge 2:5
Centrumkoordinater (SWEREF99TM)	X: 625674, Y: 6655964
Kartblad Index 100 km	66G
Kartblad Index 5 km	66G 5c NO
Naturgeografisk region	26 Skogsslätten syd om Limes
Huvudsaklig objektkategori	SM, Skogs-/myrmosaik
IUCN-kategori	Ia, Strikt naturreservat (Strict Nature Reserve)
Ägarkategori(er)	Privatperson
Areal	Totalareal: 57,3 hektar varav 52,3 hektar landareal och 5,0 hektar vattenareal
Naturtyper	Barrblandskog 2,9 ha Barrsumpskog 12,0 ha Granskog 1,4 ha Hygge/Brandfält 11,2 ha Impediment 1,3 ha Lövblandad barrskog 9,8 ha Tallskog 2,9 ha Triviallövskog 1,7 ha
Förvaltare av naturreservatet	Länsstyrelsen i Uppsala län

Allmän beskrivning

Naturreservatet är beläget i Uppsala kommun vid sjön Bången, ca 12 km NV om Jumkil och ca 30 km NV om Uppsala. Bången är en måttligt näringsrik sjö som till större delen omges av kärr och mossar vilka utgör rastplatser för flyttande fåglar.

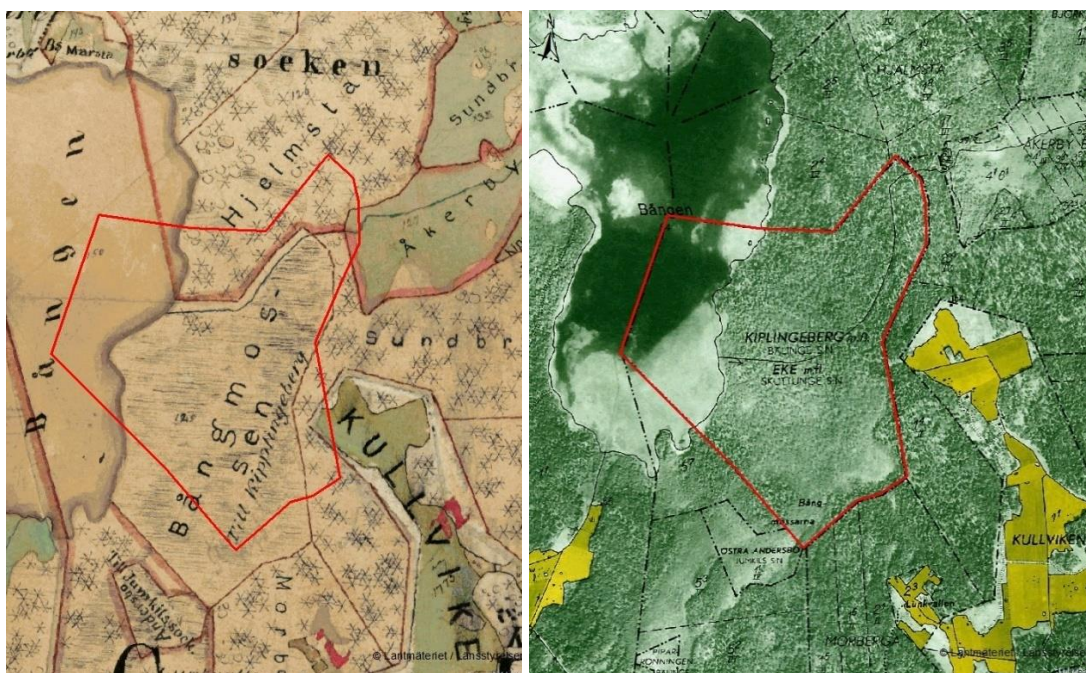
Reservatsområdet består huvudsakligen av en äldre tallmosse med omgärdande barrblandskog och sumpskogsområden. Stora delar av området är påfallande naturskogslikt med äldre variationsrik skog som hyser gott om gamla tallar, granar

och björkar samt död ved av allehanda slag. Många vedinsekter och vedlevande svampar och mossor finns knutna till dessa strukturer. Ut mot sjön övergår skogen till öppen myrmark. Mot gränsen i reservatets norra del rinner en bäck som mynnar ut i sjön och som översilar områdets norra lövsumpskog. Genom reservatet går även ett större och ett mindre dike.

Historisk och nuvarande markanvändning

Av häradskartan från början av 1900-talet kan avläsas att Bångmossen då var en betydligt öppnare mosse än idag. Inga diken sys på kartan, däremot finns bäcken, som rinner längs med den norra reservatsgränsen, utpekad.

Den ekonomiska kartan från 1960 visar att skogen i stort sätt har samma utbredning då som idag, även om skogen var något glesare. En jämförelse av sjöns utbredning mellan häradskartan och den ekonomiska kartan visar en ganska kraftig igenväxning av sjön under denna tidsperiod. Från 60-talet och fram till idag ser dock sjöns utbredning inte ut att ha ändrats nämnvärt. Det stora diket som går tvärs igenom reservatet finns utmarkerat här.

Figur 1. Häradsekonomisk karta från 1905-1911 (t.v.) samt ekonomisk karta från 1960 (t.h.).

Områdets bevarandevärden

Biologiska värden

De prioriterade biologiska värdena är främst knutna till den skogliga kontinuiteten i områdets tallmosse, äldre barrblandskog och sumpskogar. Den bitvis rikliga

förekomsten av död ved samt äldre tallar, granar och björkar är värdefulla livsmiljöer för många vedinsekter samt vedlevande svampar och mossor.

Förekomsten av djur, växter och svampar är relativt dåligt undersökta men hittills är fem rödlistade arter och ytterligare fem signalarter (arter som indikerar miljöer med höga naturvärden) påträffade inom området. Arter med prioriterat bevarandevärde är understrukna.

Bland skyddsvärda arter kan några vedlevande skalbaggar, knutna till äldre barrblandskogar, nämnas, t.ex. större flatbagge, bronsbjon, stekelbock. Dessa skalbaggar lever i döende träd och i markliggande död ved av grova barr- och lövträd. På substrat av död ved finns också ullticka och vedticka, två svamparter som växer på grova granlångor.

Vedtrappmossa är en mossa som växer på murkna gran- och tallågor och förekommer rikligt i reservatets sumpskogar. På död björkved i sumpskogarna finns också gnagspår av jättesvampmal, en art som vanligen förekommer i orörd gammal löv- och blandskog.

Sjön och dess omgivande myrmarker utgör ett värdefullt habitat för rastande flyttfåglar så som tranor och gäss och även för diverse rovfåglar som exempelvis brun kärrhök samt sträckande fjällvråk och blå kärrhök. I skogen utgör gamla träd och den döda veden viktiga födosöksområden och boplatser för hackspettar och andra skogslevande fåglar. Skogsfåglarna orre och slaguggla trivs i miljöer som hyser både slutna skogar och öppna myrmarker. Båda arterna har observerats i naturreservatet och på andra platser kring sjön.

Naturvårdsarter

Begreppet naturvårdsarter är en samlingsterm för arter som är extra skyddsvärda, genom att de indikerar att ett område har höga naturvärden eller i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Idag omfattar detta begrepp juridiskt skyddade arter, typiska arter, rödlistade arter, ansvarsarter, signalarter och nyckelarter.

Fåglar

<i>Lyrurus tetrix</i>	orre	F
<i>Strix uralensis</i>	slaguggla	NT, F

Skalbaggar

<i>Callidium aeneum</i>	grönbjon	NT, C
<i>Callidium coriaceum</i>	bronsbjon	s
<i>Necydalis major</i>	stekelbock	s
<i>Peltis grossa</i>	större flatbagge	NT, s

Fjärillar

<i>Scardia boletella</i>	jättesvampmal	s
--------------------------	---------------	---

Mossor

<i>Crossocalyx hellerianus</i>	vedtrappsmossa	NT, s
<i>Nowellia curvifolia</i>	långfliksmossa	s

Svampar

<i>Fuscoporia viticola</i>	vedticka	s
<i>Phellinidium ferrugineofuscum</i>	ullticka	NT, s

Teckenförklaring:

F = Arten omfattas av EU:s fågeldirektiv
F = Arten listas på bilaga 1 till EU:s fågeldirektiv
s = Signalart enligt Skogsstyrelsen (2005)
C = Ansvarsart för länet

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan (2020):

CR = Critically endangered	Akut hotad
EN = Endangered	Starkt hotad
VU = Vulnerable	Sårbar
NT = Near threatened	Nära hotad
DD = Data deficient	Kunskapsbrist

Kulturrehistoriska värden

Det finns inga registrerade fornlämningar i reservatet.

Värden för friluftslivet

Reservatet hyser inga större värden för friluftslivet. Området är ganska svårtillgängligt då stora delar är blöta merparten av året. För närvarande finns inga anordningar för friluftslivet. Insatser som kan öka områdets betydelse som besöksmål är till exempel anordnande av parkeringsplats, tydligt utmärkta stigar samt framtagande av information om området.

Prioriterade bevarandevärden

Markslag och naturtyp: Naturskogsartad tallmosse, löv- och blandsumpskogar, äldre barrblandskog, öppen myrmark,

Strukturer: gamla barrträd, död ved,

Växt-, svamp- och djursamhällen: vedinsekter, vedlevande mossor och svampar,

Arter:

<i>Callidium coriaceum</i>	bronsbjon
<i>Crossocalyx hellerianus</i>	vedtrappsmossa
<i>Fuscoporia viticola</i>	vedticka
<i>Necydalis major</i>	stekelbock
<i>Peltis grossa</i>	större flatbagge
<i>Phellinidium ferrugineofuscum</i>	ullticka
<i>Scardia boletella</i>	jättesvampmal

KÄLLFÖRTECKNING

Publicerade skrifter

- ArtDatabanken. 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Brunberg, A-K. & Blomqvist, P. 1998: Vatten i Uppsala län 1997. Upplandsstiftelsen, rapport nr. 8 1998.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1986: Inventering av våtmarker i Uppsala län. 1. Rapport och bearbetning.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1987: Naturvårdsprogram för Uppsala län. 1. Värdefulla områden för naturvård och rörligt friluftsliv (del av objekt 99.999). Medd. från planeringsavdelningen 1987 nr. 2.
- Länsstyrelsen i Uppsala län och Skogsstyrelsen, 2006. Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län.
- Naturvårdsverket. 2010. Uppföljning av skyddade områden i Sverige. Riktlinjer för uppföljning av friluftsliv, naturtyper och arter på områdesnivå. Rapport 6379.
- Nitare, J. (red.) 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.

Opublicerade skrifter

- Länsstyrelsen i Uppsala län. 2014. Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Uppsala län.

Digitala källor

- ArtDatabanken, Artfakta. <https://artfakta.se/artbestamning>
- Riksantikvarieämbetet. Fornlämningsregister, <https://www.raa.se/hitta-information/fornsok>
- Skogsstyrelsen, Skogens pärlor, <https://www.skogsstyrelsen.se/sjalvservice/karttjanster/skogens-parlor/>

Kartmaterial

- Lantmäteriets digitala häradsekonomiska karta.
- Lantmäteriets digitala ekonomiska karta.

PLANDEL

Övergripande skötsel

Skogsbestånden ska utvecklas i riktning mot naturskog, framför allt genom intern dynamik och andra naturliga processer. Stora delar av reservat kommer därför att lämnas för fri utveckling. Undantag för friställning av äldre tall och gallring i ungskogen för att främja en luckig tall- och lövdominerad blandskog. Åtgärder som syftar till att undvika eller begränsa angrepp av granbarkborre som kan hota prioriterade bevarandevärden får också vidtas

Hydrologin i området bör återställs genom att diken som inte avvattnar mark utanför reservatet läggs igen. En alternativ skötsel, om områdets hydrologi inte återställs, kan vara att röja inväxande gran på mossen och i lövsumpskogen.

Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder

Reservatet har delats upp i sju skötselområden. För avgränsning av områdena A-G, se skötselkarta, bilaga 4.1.

Under bevarandemål anges en målareal för olika naturtyper enligt EU:s art- och habitatdirektiv, med EU:s fyrsiffriga kod för naturtypen inom parentes.

Skötselområde A: Tallmosse – 20,1 ha

Beskrivning: Gammal skogbevuxen mosse som domineras av tall med inslag av lövträd i varierande grad. Fältskiktet utgörs av vitmossa, skvattram, tuvull, lingon och blåbär.

Delområde 1:

Delområdet utgörs av en gammal, naturskogsartad tallmosse som nästan uteslutande domineras av glesbevuxen tall. Det finns ett visst inslag av klenare triviallövträd. Spritt i området finns stående döda träd av både tall och björk. Det är mer sparsamt med lågor.

Delområde 2:

I det här delområdet är mossen något torrare och börjar få en mer skogsliknande karaktär. Området norr om diket har ett större lövinslag med björk och al i varierande ålder. Här förekommer död ved i högre frekvens, framförallt gott om björkved. I delar av området finns stora revlummerpartier. I området söder om diket minskar andelen skvattram och markvegetationen övergår till att domineras mer av blåbär samtidigt som andelen inväxande gran ökar.

Bevarandemål: Arealen skogsbevuxen myr (91D0) är ca 20 ha. Tallmossen präglas av gles tallskog med solbelysta tallar och inslag av triviala lövträd. Skogen utvecklas i huvudsak genom naturlig hydrologi och dynamik, som självföryngring och att trädindivider dör av naturliga processer som skapar död ved i olika grovlek och nedbrytningsstadier.

Skötselåtgärder: En hyrdologisk utredning bör utföras i syfte att undersöka möjligheten att återställa områdets ursprungliga hyrdologiska förhållanden. En förändring av hydrologin skulle troligen innebära en höjd vattennivå i stora delar av tallmossen, och även i sumpskogarna.

En alternativ åtgärd, om de nuvarande hydrologiska förhållandena inte åtgärdas, är att vid behov röja inväxande gran i den södra delen av delområde 2.

I övrigt lämnas området för fri utveckling.

Figur 2. Tallmosse i skötselområde A1

Skötselområde B: Öppen myrmark– 9,1 ha

Beskrivning: Öppen myrmark ut mot sjön med ett gungflyartat markskikt som utgörs av vitmossor. Här växer pors och tranbär och längre ut mot sjön tilltar växtligheten av vass. Förkrympta tallar finns glest utspridda och närmast skogen växer lövsly och yngre tall.

Bevarandemål: Arealen Öppna myrar och mossar (7140) är ca 9 ha. Den öppna myrmarken utgör ett viktigt habitat för rastande flyttfåglar.

Skötselåtgärder: Vid behov kan inväxande tall och lövsly röjas för att bevara en öppen mosse.

Figur 3. Skötselområde B. Öppen myrmark ut mot sjön Bång.

Skötselområde C: Sumpskogar – 4,0 ha

Beskrivning: I reservatet finns tre stycken mindre sumpskogar med björk, al, tall och gran i en varierande ålder som de dominerande trädslagen. I delar av området står olika trädslag på socklar. I fältskiktet växer bland annat tuvull, björnmossor, pors och lingon. Det finns gott om stående död ved och lågor samt hålträd.

Bevarandemål: Arealen lövsumpskog (9080) och arealen blandsumpskog (9010) är tillsammans minst 4 ha. Sumpskogarna präglas av en kontinuitet av varierande trädslag och variation i åldersammansättning. Det finns rikligt med död ved som skapats genom naturliga processer.

Skötselåtgärder: Området lämnas för fri utveckling.

Figur 4. En av blandsumpskogarna i skötselområde C.

Skötselområde D: Lövsumpskog – 2,8 ha

- Beskrivning:** Lövdominerad sumpskog i ett yngre successionstadium med al och björk som dominerande trädslag. Det finns ett litet inslag av tall och en viss underväxt av ung gran. Förekomsten av klenare död ved i form av stående döda lövträd och lågor är god. I kanten mot hygget i nordväst rinner en bäck som mynnar ut i sjön och översilar stora delar av sumpskogen. Det finns många sockelbildande träd av olika trädslag och en stark tuvbildning i fältskiktet.
- Bevarandemål:** Arelaen lövsumpskog (9080) är 2,8 ha. Lövsumpskog med en kontinuitet av lövträd av varierande ålder, inklusive grova träd. Det finns rikligt med död ved som skapats genom naturliga processer.
- Skötselåtgärder:** Området lämnas för fri utveckling. Vid behov kan inväxande gran röjas i syfte att bibehålla ett lövdominert sumpskogsbestånd.

Figur 5. Skötselområde D. Lövsumpskog med en viss underväxt av unga granar.

Skötselområde E: Barrblandskog– 7,9 ha

Beskrivning: Delområde 1

Barrblandskog som domineras av gran i relativt sent successionsstadium med inslag av äldre tall och lövträd. Skogen är relativt luckig och hyser en varierande ålderstrukturer. Terrängen är kuperad och blockig med ett fältskiktet dominerat av mossor och blåbär. Stående död ved och granlågor finns spridda i området. Skogen är utpekad som skog med höga naturvärden av Sögsstyrelsen.

Delområde 2

Barrblandskog med äldre tallar och björkar samt en yngre generation av gran. Det finns dock äldre granar i områdets södra del, ett flertal döda till följd av granbarkborreangrepp. I övriga delar förekommer död ved mer sparsamt. Skogen är relativt luckig. Den huvudsakliga vegetationen utgörs av husmossa, blåbär och partier med lummer, i sänkorna växer vitmossor.

Bevarandemål: Arealen Taiga (9010) är 7,9 ha. Hela skötselområdet präglas av barrdominerad skog med kontinuitet av främst gran. Inslag av triviala lövträd och äldre tall. Naturliga processer leder till att död ved förekommer i olika grovlek och nedbrytningsstadier.

Skötselåtgärder: Området lämnas för fri utveckling

Figur 6. Skötselområde E1. Barrblandskog med förekomst av död ved.

Skötselområde F: Ung blandskog 10,0 ha

- Beskrivning:** Hyggen med yngre uppväxande skog av främst tall, gran och björk. Vissa blötare delar domineras av björksly. Tallöverståndare finns sparade i merparten av skötselområdet, vissa relativt grova, enstaka grova aspar finns också.
- Bevarandemål:** Området utvecklas på sikt till en flerskiktad och luckig blandskog med äldre tallar och solbelyst tallved samt en variation av lövträd. Naturvärdena är främst knutna till tall och solbelyst tallved.
- Skötselåtgärder:** Vid behov kan grova tallar och liggande tallved friställas för att skapa solbelyst tallved som är ett viktigt substrat för många vedlevande skalbaggar knutna till tall. En möjlig åtgärd kan också vara att placera ut grova stockar av tall i solbelysta lägen för att ytterligare stärka områdets tallanknutna naturvärden. Rójning av gran kan utföras för att gynna lövträd och i syfte att skapa en luckigare struktur.

Skötselområde G: Sjö – 5,0 ha

Beskrivning: I reservatet ingår det sydöstra hörnet av sjön Bången. Bången är en måttligt näringsrik sjö som omges till större delen av kärr och mossar. Sjön och dess omgivande våtmarker utgör rastplats för flyttfåglar så som tranor och gäss.

Bevarandemål: Hela arealen utgörs av Myrsjö (3160). Sjön och dess omgivningar utgör rastningsplats för flyttande fåglar.

Skötselåtgärder: Ingen åtgärd.

Anordningar för friluftslivet

Se bilaga 4.1 för friluftsanordningarnas/-anläggningarnas läge.

Beskrivning: Inga anordningar och anläggningar finns ännu för friluftslivet.

Bevarandemål: Lättillgänglig information om naturreservatet finns i området och denna bidrar till att förhöja upplevelsen av besöket. Reservatets gräns är tydligt markerad enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.

Skötselåtgärder: Nyskapande:

- Sätt upp en informationsskylt vid vändplanen
- Eventuellt anordna parkeringsplats och sätt upp P-skylt. Avtal om vägen med markägare behövs. Idag finns en vägbom.
- Eventuellt anordna en markerad stigslinga i reservatet.
- Vid behov anlägga broar över diket.
- Røj i reservatsgränsen. Markera reservatets gräns med färg på träd samt med hörnstolpar.

Löpande:

- Underhåll av stig och bro.
- Røjning av reservatsgränsen. Förstärk målning på träd och underhåll av hörnstolpar.
- Byt ut skyltar vid behov.
- Tillsyn av anordningar.

Upplysningar

Vägar (inklusive vägdiken)

Befintlig väg och vändplan (inklusive vägdiken) samt körstig (markerad på karta, bilaga 2) inom reservatet får underhållas. Nödvändiga röjningar i anslutning till dessa får utföras.

Rensning av diken

Rensning av det större diket (markerad på karta, bilaga 2) får endast ske om Länsstyrelsen lämnat tillstånd och om det behövs för att undvika försumpning eller skada på mark utanför reservatet. Övriga diken inom reservatet får inte underhållas.

Jakt

Jakt får bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning. Befintliga jakttorn och siktgator får underhållas. Nya jakttorn och siktgator får ej uppföras utan Länsstyrelsens tillstånd.

UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Länsstyrelsen ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärder ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med bevarandemålen. Status före och efter utförda skötselåtgärder ska dokumenteras.

UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning av bevarandemål i reservatet i enlighet med riktlinjerna i Naturvårdsverkets rapport Uppföljning av skyddade områden i Sverige och Länsstyrelsens översiktliga plan för uppföljning av skyddade områden i Uppsala län.

SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER

Denna tabell utgör underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt i naturreservatet Bångmossen som regionalt i länet. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att Länsstyrelsen måste prioritera mellan åtgärder i länets alla reservat. Den slutliga prioriteringen och tidsplaneringen på länsnivå genomförs av Länsstyrelsen.

Skötselåtgärd	Prio	Kommentar	Skötselomr.	Finansiering
Hydrologisk utredning	1			Skötseanslag
Röja inväxande gran	3	Vid behov	A2	Skötseanslag
Friställning av grova tallar och tallved	2	Vid behov	F	Skötseanslag
Luckhuggning/ röjning	2	Vid behov	F	Skötseanslag
Anordna parkeringsplats och stig i området	3		Friluftsliv	Skötseanslag
Uppföra nya broar över diket	3	Om behov uppstår	Friluftsliv	Skötseanslag
Sätta upp informationsskyltar	1		Friluftsliv	Skötseanslag
Gränsmarkering	1	Inom ett år	Friluftsliv	Skötseanslag

BILAGOR

4.1. Skötselkarta

Bilaga 4.1. Skötselkarta.
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län,
Beslut 2020-09-21,
dnr 511-1950-18.
Naturreservatet Bångmossen
Uppsala kommun.

